

NIEUWSBRIEF

Expertisecentrum Innoord | Breedveld 7 | 1025 PZ Amsterdam

Ondersteunend tekenen is ontwikkeld voor leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS), maar helpt ook leerlingen zonder TOS bij het uiten en begrijpen van taal. Het zorgt ervoor dat alle kinderen en jongeren (met én zonder communicatieproblemen) zich gehoord, gezien en begrepen voelen. Het verschil met andere vormen van visuele ondersteuning is dat de kern van de talige boodschap direct wordt meegetekend. In dit praktische handboek ervaar je de kracht van tekeningetjes die ter plekke ontstaan. Je zult merken hoe nuttig deze vorm van ondersteuning is bij taal en emoties en in de communicatie voor leerkrachten of andere onderwijsprofessionals, maar ook voor ouders en andere begeleiders. Ondersteunend tekenen kun je leren. En daar hoef je niet goed voor te kunnen tekenen!
De gratis downloads uit het boek vind je [hier](#)

Wat een jaar

Nog maar 3 weken te gaan en ook fijn dat we nog een aantal weken hebben om het schooljaar goed af te ronden. Elk jaar is het druk en hectisch, maar dit jaar lijkt het meer dan ooit. Al het hele jaar merkten we dat er veel aanvragen binnenkwamen en elke week was het weer spannend of we de ondersteuning konden bieden. Ook deze laatste weken is dit het geval. Al met al hebben we de meeste kinderen goed kunnen begeleiden en mooie resultaten behaald samen met de scholen. De samenwerking voelde goed en dank voor het begrip van de intern begeleiders als de korte wachttijd, ons handelsmerk, toch overschreden werd. Ook volgend jaar gaan we in grote lijnen weer op dezelfde manier aan de slag en zullen we uiteraard weer verbeteringen aanbrengen. Helaas wel met minder medewerkers. In de loop van het jaar zijn er al collega's weggegaan, maar ook nu nemen we afscheid van Stefanie Rosa Bian en Fleur Mulder, twee dyslexiespecialisten en gaan er twee collega's met pensioen, die al heel lang bij Innoord werken, Monique du Moulin en Pauline Klaver. In deze nieuwsbrief laten we hen nog even aan het woord. We gaan deze specialisten enorm missen.

Afscheid van Pauline

Pauline gaat met pensioen en dat is een verlies voor het Expertisecentrum waar ze al vanaf de start werkzaam is. We hebben gelukkig heel lang van haar vele kwaliteiten gebruik kunnen maken. Pauline is van vele markten thuis en heeft gewerkt als psycholoog, als intern begeleider, remedial teacher en als ICT-er. Van haar kwaliteiten als ICT-er hebben we dankbaar gebruik gemaakt. Regelmatig slaakten we hulpkreten als we weer eens een document niet konden vinden of een Google-bestand maar niet wilde doen wat wij wilden. Dan ging Pauline rustig achter haar PC zitten en gaf niet op voor alles goed geregeld was. Op de vraag waar ze nou het meest plezier aan heeft beleefd, was haar

Tip!

Zoals jullie weten is het belangrijk dat kinderen blijven lezen in de zomervakantie. Via de online bibliotheek kun je veel kinderboeken als e-book gratis lenen. Op de site van *frappante fragmenten* staat een lijst van hele goede kinderboeken die allemaal beschikbaar zijn als e-book. Je kunt vanaf die site doorklikken naar de online bibliotheek en het boek dus op je e-reader, de telefoon of je iPad zetten. Geef het door aan ouders, zodat de leerlingen ook in de vakantie lekker blijven lezen! En, een goed kinderboek lezen is voor jou als onderwijsprofessional natuurlijk ook geen straf. Zie: <https://www.frappantefragmenten.nl/vakantie-e-book-zomer-2023>

Tip: kwaliteitswaaier begripd lezen

Wellicht is het jullie niet ontgaan, maar voor de zekerheid toch even aandacht hiervoor. In januari is de kwaliteitswaaier begripd lezen gelanceerd, met daarin kwaliteitskaarten voor leraren, schoolleiders en bestuurders. Iedereen kan op zijn manier bijdragen aan effectief leesonderwijs op de scholen, en dat wordt in de waaier kort en krachtig uitgelegd. Gebruik de waaier als je het leesonderwijs (weer) onder de loep wil nemen. Je kunt hem [hier](#) downloaden.

antwoord zonder aarzelen "aan de kinderen". Ze vindt het fijn als je kinderen weer zelfvertrouwen terug kan geven door ze intensief te begeleiden. Vaardigheden weer onder de knie te laten krijgen, die hen zo hadden belemmerd in hun ontwikkeling. En ook bij de vele psychologische onderzoeken die Pauline afnam, vond ze het heel bevredigend als bleek dat een leerling toch voldoende mogelijkheden had om op de basisschool te kunnen blijven.

Pauline is een rustige, prettige collega die erg gemotiveerd is om de dingen goed te doen. Wij hebben van haar inzet en kunde veel profijt gehad en zullen dat ontzettend missen.

Pauline vindt het werken in het onderwijs geen gewone baan. Gedrevenheid en het goed willen doen voor de kinderen is van grote waarde en eigenlijk onmisbaar in dit vak. Wij zijn dat roerend met haar eens.

Wij zullen Pauline straks erg missen. We hoeven echter niet bang te zijn dat ze zich gaat vervelen.

Ze gaat veel reizen, wandelen en wil allerlei klussen in en om het huis aanpakken. En wellicht als we heel hard om haar hulp roepen, komt ze vast nog wel aangesnel.

Wij wensen haar een fijne tijd toe en willen haar nogmaals bedanken voor haar geweldige bijdrage aan de groei en bloei van het Expertisecentrum Innoord.

Afscheid van Monique

Al langere tijd vroeg Monique zich af of ze de tijd wel vol ging maken en tot haar 67e zou blijven werken. Dit jaar heeft ze de knoop doorgehakt, Monique gaat met pre-pensioen! En terecht, ze heeft haar sporen wel verdiend in het onderwijs, meer dan 42 jaar heeft ze in het onderwijs gewerkt. Gestart in 1980 bij het Mathematisch Centrum, omdat er geen werk in het basisonderwijs was (kan je je nu niks meer bij voorstellen :(, heeft ze de eerste jaren als invaller gewerkt. Opvallend toen al was dat ze koos voor werken met speciale leerlingen. Na een sollicitatiegesprek tijdens het Kersttoneelstuk op de Jan van Zutphen (nu Universum) kon Monique in januari 1986 aan de slag en is pas weer weggegaan bij de start van het Expertisecentrum. Naast leerkracht heeft ze zo'n beetje alle taken en functies vervuld op de school, die je maar kan bedenken. Bouwcoördinator van alle bouwen, ICT-er, RT-er, dyslexiespecialist (ook nog gedetacheerd bij het ABC), zorgondersteuner, collegiale consultant en vast nog meer. Maar vooral was ze de juf met een groot hart voor kinderen, die iets meer nodig hebben en een collega van het type "niet lullen, maar poetsen". Monique was er altijd, zelfs na een oogoperatie was ze (lastig fietsen met 1 oog vertelde ze wel) direct weer op

Planning van de trainingen

Bij voldoende aanmeldingen start na de zomervakantie in week 2/3 weer een nieuwe faalangstreductietraining 'STERKERSTAAN' voor kinderen van de groepen 7/8. Voor informatie kunnen de leerkrachten/ib'ers contact opnemen met de begeleider Cindy Braaksma, email: c.braaksma@innoord.nl.

De training zal plaatsvinden op dinsdag in het Expertisecentrum van 14.00-15.30 uur.

Impulsklas

Volgend schooljaar gaat er uiteraard ook weer een Impulsklas van start, waarschijnlijk op de dinsdag. Er kunnen nu al leerlingen aangemeld worden (vanaf groep 5 volgend schooljaar).

de Weidevogel. Ze wilde de kinderen veel leren en scholen waren blij met haar. Want Monique weet van aanpakken kregen we altijd terug. Bij de vraag "Wat waren je mooiste ervaringen, wat heeft je geraakt?" noemt zij vooral situaties met kinderen. Als dyslexiespecialist moest Monique een leerling toetsen bij de start op het SBO. Zij vroeg aan André of hij kon lezen. Ja, heel goed zei André. Monique legde een kaart met het woordje "LOOP" op tafel. Wat staat hier? vroeg Monique. Dat weet ik zei André: 1, 0, 0, 8. Geweldig toch. Ook over de vele schoolkampen kan Monique prachtig vertellen.

Monique wil graag meegeven dat we van de kinderen moeten genieten, ze is wars van betutteling. Bij de vraag of ze zich gaat vervelen, zegt ze volmondig nee. Ze gaat reizen (lekker buiten de schoolvakanties na 42 jaar) en genieten van 's ochtends rustig opstaan en er gaat vast meer moois op haar pad komen. We gaan je missen Monique, jouw harde werken en nuchterheid, "een ruwe bolster, blanke pit" gaat het onderwijs verlaten. Een juf, die heel veel kinderen goed heeft leren lezen en rekenen !! Dank je wel daarvoor.

Nieuwe Padlet Dyslexie met informatie voor scholen

Via deze link, [Padlet dyslexie](#), op de website en via de tegel op het Cool portal vind je deze nieuwe padlet, met theorie, kenmerken en richtlijnen met betrekking tot dyslexie, en dyslexiezorg op niveau 1, 2, 3 en 4.

VTS (visual thinking strategies) in de belangstelling.

Francien van Uden, BPO-er heeft op de studiedag eind mei een workshop VTS voor collega BPO'ers verzorgd over de toepassing van VTS bij de begeleiding van leerlingen met een achterstand in de taalontwikkeling. Vanuit het expertisecentrum gaan we hier zeker verder mee experimenteren in onze praktijk situatie. Sowieso is het toepassen van VTS voor elke leerkracht in elke groep een aanrader omdat VTS makkelijk toe te passen is en het expliciteren van gedachten en een onderzoekende houding bevordert. (En dat willen we toch allemaal?). Bij de Voorsprong is de afgelopen periode ook een tweetal workshops gegeven over dit boeiende onderwerp.

Geslaagd!

Aan het begin van dit schooljaar startten 19 leerkrachten en ondersteuners met de nascholing NT2. Het was een intensief, maar ook erg leuk traject dat op donderdag 1 juni feestelijk werd afgesloten. De docent Lucienne Rijks heeft toen 17 certificaten kunnen uitreiken en de andere twee volgen hopelijk dit schooljaar nog. De deelnemers waren erg enthousiast en gaan er hopelijk voor zorgen dat de kennis en ervaring die zij hebben opgedaan ook op de school wordt gedeeld. Dat waren ze zeker van plan, aangezien ze de scholing erg zinvol vonden. Niet iedereen staat op de foto, dus voor de volledigheid hieronder de namen van alle gecertificeerde deelnemers. Gefeliciteerd!

Taalschool: Ilja van Vulpen, Rene Schneiders, Hiltje Schuller

Overhoeks: Wendy van Houten, Anouk van den Hoff

Montessori Boven 't IJ, Kampina: Joyce Lie Kamp Ping, Saskia

Blenderman, Jeannette Post, Nadia Chamrouki, Yasemin Catak

IJdoorn: H el ne van Scherpenzeel

IKC Noordrijk: Kevin Buijs, Marita van la Parra

Expertisecentrum: Francien van Uden

Elzenhagen: Suzanne van den Berg, Rosaly Franse

Extern: Lise-Lot Siersema

Enkele reacties van de deelnemers:

-Fijne en inspirerende bijeenkomsten van een enthousiaste en betrokken docent! Ik kan mijn nt2 leerlingen nu beter begeleiden.

-Het is een boeiende en inspirerende opleiding. Je gaat bewuster over je lessen nadenken en hoe je deze nog effectiever kan maken.

-Ervaringen uitwisselen met medecursisten was ook heel prettig.

-Er was elke week iets lekkers! Kortom fijne cursus!

-Inspirerende docent, goede opleiding, mooie combinatie theorie en praktijk.

Fijn dat Lucienne deze boeiende scholing gegeven heeft! Dank!

Landelijke Congres 'Actualisatie Kerndoelen'

Dit congres belooft een afwisselende dag te worden vol inspirerende sprekers die je meenemen in de wereld van het landelijke en schoolcurriculum. Centraal staat daarin de vraag: hoe bruikbaar zijn deze concept kerndoelen.

Dinsdag 10 oktober 2023

10.00 – 16.15 uur

Inloop vanaf 9.00 uur en aansluitend borrel

De Woonindustrie in Nieuwegein.

Er zijn geen kosten aan dit congres verbonden.

[Hier](#) kun je je aanmelden.

Workshops Voorsprong: 'Een nieuwkomer in de klas'

Wij merken op verschillende scholen dat leerkrachten het vaak moeilijk vinden een nieuwkomersleerling goed te begeleiden. Geregeld wordt er een arrangement aangevraagd of komt een van onze specialisten observeren om de leerkracht adviezen te geven. Je kunt als leerkracht namelijk heel erg veel doen voor deze leerlingen, maar hoe doe je dat? Lucienne Rijks zal komend schooljaar meerdere workshops verzorgen waarin je handvatten krijgt aangereikt om deze leerlingen goed te kunnen ondersteunen. Het kan gaan om een nieuwkomerskleuter, of om een leerling die vanaf de Taalschool is ingestroomd in een reguliere groep. Uitgebreide informatie hierover vind je op de website van [de Voorsprong](#) (meld je snel aan, er is een maximum van 10 deelnemers).

Hieronder de data:

Een nieuwkomer in de klas (gr 3-8): di 19 sept en di 31 oktober

Een nieuwkomerskleuter in de klas (gr. 1/2): do 28 sept en do 2 november

Nieuws vanuit de leer- en expertiseteams

Leerteam Taal

Het afgelopen jaar is het leerteam vijf keer bij elkaar gekomen. Elke keer spreken we af op een van de scholen van de deelnemers, zodat we elkaar kunnen inspireren en van elkaar kunnen leren. Zo bewonderden we de prachtige nieuwe bibliotheek van De Vier Windstreken, zagen we vertel tafels bij IKC Noordrijk en legde de taalcoördinator van Montessorischool Boven 't IJ Azalea aan de hand van mooie, zelfontwikkelde platen uit hoe zij werken aan spelling.

Elke bijeenkomst staat er een thema centraal dat we gezamenlijk uitdiepen. Rijk thematisch taalonderwijs was bijvoorbeeld een belangrijk onderwerp het afgelopen jaar, maar ook spelling en creatief schrijven kwamen aan bod. Soms spreken leden van het leerteam samen af omdat de resultaten van bijvoorbeeld technisch lezen tegenvallen op de ene school, en juist heel goed zijn op de andere. Zo zorgen we samen voor verdieping met uiteraard als doel goed en rijk taalonderwijs voor alle leerlingen van Innoord.

Is jouw school nog niet vertegenwoordigd in het leerteam taal? Ben je taalcoördinator, leescoördinator of heb je heel veel affiniteit met taalonderwijs, meld je dan na overleg met de

De GOUDEN WEKEN... we kunnen het niet genoeg benadrukken...

De eerste vier tot zes weken worden in het onderwijs ook wel de 'gouden weken' genoemd. Ze zijn goud waard, omdat ze het fundament leggen onder de rest van het schooljaar. De interactie tussen de leerlingen en de leerkracht wordt opgebouwd. De groep wordt gevormd en de samenwerking met ouders komt op gang. Wanneer je dit proces niet of onvoldoende begeleidt, is de uitkomst wellicht niet wat je wilt. Het is daarom van belang om de eerste weken de nadruk te leggen op het vormen van een sterke en veilige groep.

Zorg ervoor dat je bij de start van het nieuwe schooljaar voorbereid bent op de GOUDEN WEKEN!

Voor meer informatie: [Padlet De gouden weken](#)

directeur van je school zeker aan. Je kunt mailen naar de voorzitter van dit leerteam, Lucienne Rijks: l.rijks@innoord.nl.

Leerteam Rekenen

Ook dit schooljaar is het leerteam rekenen zes keer bijeen geweest. Er zijn drie scholingen door Marije van Oostendorp georganiseerd en twee intervisies. Scholingen o.a. over dyscalculie, ondersteuningsniveaus 2 en 3, inzetten van een eigen leerlijn, uitdagingen voor de sterke rekenaars, inzetten individuele handelingsplannen. De laatste bijeenkomst ging over de schoolresultaten van de rekentoetsen. Hoe kijken we als team hiernaar en welke interventies worden ingezet. Tijdens de twee intervisiebijeenkomsten is gesproken over de rol van rekencoördinator op school, hoe je te positioneren en ook over de tijd die je nodig hebt voor de extra taak als rekencoördinator. Voor volgend schooljaar staat er weer een flink aantal onderwerpen op ons verlanglijstje. In ieder geval een helder stappenplan (kwaliteitskaart) rondom de eigen leerlijn. Verder wil men goed de CITO/IEP-scores kunnen analyseren om vervolgens een plan van aanpak met het team te maken. Een wens is ook om op de hoogte te zijn van de nieuwste inzichten op rekengebied, hiervoor zullen we scholing organiseren en ook de vakliteratuur en relevante artikelen met elkaar bespreken. Verder wil een aantal collega's samen een rekenbeleidsplan schrijven. Andere onderwerpen die genoemd zijn: uitstroom 1F/1S, materialen voor zwakke en sterke rekenaars, een groepsaanpak als resultaten achterblijven ondanks verschillende interventies en afnemen van een rekenonderzoek (PDO). Kortom er is genoeg te doen! Het zou fijn zijn als alle scholen van Innoord een rekencoördinator hebben, die ook deelnemen aan het leerteam rekenen.

Mocht je interesse hebben, neem dan even contact op met Tonnie van Laar van het Expertisecentrum.

De bijeenkomsten zijn gepland op 6 woensdagen van 15.15-16.30 uur.

Expertiseteam gedrag - *Sociaal emotioneel leren* Groepsgeluk, systemisch werken in de klas

'Ik zie jou, iedereen hoort erbij!'

Tijdens het afgelopen schooljaar hebben de begeleiders passend onderwijs Maaïke, Ellen, Judith en Wenny met veel plezier de GroepsGeluk-training gevolgd.

[Wat doet GroepsGeluk?](#)

Met GroepsGeluk -systemisch werken in de klas- maak je de dynamiek van de groep zichtbaar via houten poppetjes, picto's, symbolen en ander klein materiaal. Hierdoor krijgen zowel de groepsleider als de leerlingen inzicht in de processen die spelen in de groep. Dit geeft een effectieve tool om een fijn pedagogisch klimaat te creëren. In lastige situaties kun je direct de balans herstellen. Zo blijft je groep gelukkig en in een gelukkige groep kan iedereen zich optimaal ontwikkelen.

Alles voor een gezond en prettig pedagogisch klimaat.

Voor meer informatie zie: [GroepsGeluk](#) of neem contact op met één van de bovengenoemde begeleiders passend onderwijs van het Expertisecentrum.

Leer-en expertiseteam (hoog)begaafdheid

Het leerteam en het expertiseteam hebben in 2022/2023 een nieuwe handreiking opgeleverd: na de handreikingen Compacten en Verrijken, is er nu ook de Handreiking Versnellen. Het leerteam is vier keer bijeengekomen, steeds op een andere school. We hebben een training gevolgd over Signaleren van (meer)begaafdheid bij NT2, een werkbezoek gebracht aan Amos UniQ Bonkelaar, en een start gemaakt met de inventarisatie van het (hoog)begaafdheidsonderwijs in onze scholen: in hoeverre wordt gewerkt volgens de visie die we eerder geformuleerd hebben. Dit doen we met interviews op alle scholen, die het komend schooljaar worden voortgezet.

Op dit moment zijn nog niet alle scholen vertegenwoordigd in het leerteam, en we roepen belangstellenden op om zich bij ons aan te sluiten.

Alle documenten zijn te vinden op de website.

Leer-en expertiseteam jonge kind

Het leer-en expertiseteam is dit schooljaar 6x bij elkaar geweest. Elke keer op een andere school van een van de deelnemers. De bijeenkomsten werden gestart met een rondleiding door de school, wat als inspirerend is ervaren. Inhoudelijk zijn we het afgelopen jaar bezig geweest met informatie verzamelen en grip

krijgen op het concept 'Educatieve kwaliteit', 'Speelwerkhoeken' en het stimuleren van dieper denken bij jonge kinderen. De volgende stap is het toepassen in de praktijk en met elkaar meekijken. Te zijner tijd zullen we onze ervaringen hierover delen. Voor 'Speelwerkhoeken' hebben we ons vanuit praktijkvoorbeelden en literatuur verdiept in wat een rijke speel-werkhoek is en de betekenis van het spelen en werken in hoeken voor groep 1 t/m 3. De padlet 'Hoekenwerk' waarin dit alles samenkomt zullen we begin volgend schooljaar delen.